

एक

- :अनुक्रमणिका:-

प्रकरण	शिर्षक/उपशिर्षक	पान अंक
प्रकरण १	अनुक्रमणिका	एक
	कोष्टकांची यादी	सहा
	आलेखांची यादी	दहाअक्स
	परिशिष्टये	आळहा
	नकाशा	आळहा
	प्रास्ताविक :	
	१.१ विषय प्रवेश	२
	१.२ संशोधनाचा विषय	४
	१.३ संशोधनाची उद्दिष्ट्ये	७
	१.४ संशोधन विषयाचे महत्व	७
प्रकरण २	१.५ संशोधनाची व्याप्ती व मर्यादा	९
	१.६ प्रकरणाचे सुसुत्रीकरण	१०
	संदर्भ	११
	संबंधीत साहित्याचा व संशोधनाचा अभ्यास	१२
	२.१ प्रस्तावना	१३
	२.२ (अ) संबंधीत साहित्य ग्रंथाचा अभ्यास	१४
(ब) संबंधीत संशोधनाचा अभ्यास	१५	
प्रकरण ३	२.३ समारोप	३६
	संदर्भ	३८
	माध्यमिक शाळेचे प्रशासन	४०
	३.१ प्रस्तावना	४१
	३.२ शालेय प्रशासन	४२

दोन

प्रकरण	शिर्षक/उपशिर्षक	पान क्रमांक
	३.३ शालेय प्रशासनाची व्याप्ती, हेतू व उद्दिदस्ये	४३
	३.४ माध्यमिक स्तरावरील शैक्षणिक प्रशासन	४४
	(अ) राज्य पातळीवरील शैक्षणिक प्रशासन	४४
	(ब) जिल्हा पातळीवरील शैक्षणिक प्रशासन-रचना	४५
	(क) जिल्हा परिषद शिक्षण विषय कामे	४६
	(ड) जिल्हा परिषद शिक्षण अधिका-यांची प्रमुख कामे	४७
	(इ) नगर पालिका/महानगर पालिका यांची शैक्षणिक प्रशासकीय रचना	४८
	(फ) तालुका पातळीवरील शैक्षणिक प्रशासन	४८
	(ग) शिक्षण विस्तार अधिका-यांचे कामे	४९
	३.५ माध्यमिक शाळेच्या मुख्याध्यापकांचे अधिकार व कर्तव्ये	४९
	३.६ माध्यमिक शाळांच्या पर्यवेक्षकांची कर्तव्ये	५१
	३.७ माध्यमिक शाळांच्या व्यवस्थापनाची कर्तव्ये	५१
	३.८ माध्यमिक शाळांच्या शिक्षकांचे कर्तव्ये व जबाबदा-या	५२
	३.९ माध्यमिक शाळा मुख्याध्यापक, उपमुख्याध्यापक, पर्येक्षक, शिक्षक आणि शिक्षकलेलर कर्मचा-यांच्या सेवाशक्ती विषयक सर्वसाधारण बाबी	५२
	३.१० माध्यमिक शाळांचे कार्यालयीन कामकाज	५३
	३.११ समारोप	५४
	संदर्भ:	५५
प्रकरण ४	संशोधनाची कार्यपद्धती	५६
	४.१ प्रस्ताविक	५७
	४.२ संशोधन पद्धती - स्वरूप	५७
	४.३ नमुना अभ्यास गट	५९

प्रकरण	शिर्षक/उपशिर्षक	पान झ्रमांक
	४.४ संशोधनाची साधने	५९
	१. प्रश्नावली	५९
	२. मुलाखती	६१
	अ) शिक्षकांच्या मुलाखती	६२
	ब) व्यवस्थापकांच्या मुलाखती	६३
	क) भाग शिक्षणाधिकारी व शिक्षण विस्तार अधिका-यांच्या मुलाखती	६४
	३. भेटी व निरिक्षण	६५
	४.५ संशोधनाची कार्यपद्धती	६५
	४.६ समारोप	६६
	संदर्भ	६७
प्रकरण ५	माहितीचे पृथळकरण व अर्थनिर्वचन	६८
	५.१ प्रस्तावना	७१
	५.२ प्रश्नावलीच्या सहाय्याने मिळविलेल्या माहितीचे पृथळकरण व अर्थनिर्वचन	७१
	अ) मुख्याध्यापकांची वैयक्तिक माहिती	७१
	ब) उस्मानाबाद तालुक्यातील अनुदानित माध्यमिक शाळांविषयी माहिती	७३
	क) शिक्षकांच्या प्रशासन विषयक माहिती	७६
	घ) विद्यार्थी विषयक माहिती	१०१
	इ) शाळेच्या भौतिक सुविधा विषयी माहिती	१११
	ई) दैनंदिन कामकाजाविषयी माहिती	१२१
	उ) आर्थिक बाबीविषयी माहिती	१२५

प्रकरण	शिर्षक/लूपशिर्षक	पान क्रमांक
	५.३ मुलाखतीद्वारे मिळालेल्या माहितीचे पृथकरण व अर्थनिर्वचन	१२७
	अ) शिक्षकांच्या मुलाखतीच्या सहाय्याने मिळालेल्या माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	१२७
	१. शिक्षकांच्या प्रशासनाविषयी माहिती	१२७
	२. विद्यार्थ्यांच्या प्रशासनाविषयी माहिती	१३०
	३. शालेय प्रशासनाच्या सुधारणा संबंधीची माहिती	१३१
	ब) व्यवस्थापकांच्या मुलाखतीच्या सहाय्याने मिळालेल्या माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	१३२
	१. सर्वसामान्य प्रश्न	१३२
	२. शिक्षकांच्या प्रशासनासंबंधी माहिती	१३३
	३. आर्थिक सुविधा विषयी माहिती	१३५
	क) गट शिक्षण अधिकारी व शिक्षण विस्तार अधिका-यांच्या मुलाखतीच्या सहाय्याने मिळालेल्या माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	१३६
	१. सर्वसामान्य प्रश्न	१३६
	२. माध्यमिक शाळांच्या प्रशासनाविषयी माहिती	१३६
	३. प्रशासनात सुचविलेल्या सुधारणा	१३८
	५.४ भेटी व पाहणी द्वारे मिळविलेल्या माहितीचे विश्लेषण	१३९
	१. भौतिक सुविधा संबंधीची माहिती	१३९
	२. शिक्षका संबंधीची माहिती	१४१
	५.५ समारोप	१४१
	निष्कर्ष व शिफारशी	१४२
प्रकरण ६	६.१ प्रस्तावना	१४३

प्रकरण	शिर्षक/उपशिर्षक	पान क्रमांक
	६.२ संशोधनाचा सारांश	१४३
	६.३ निष्कर्ष	१४५
	अ) प्रतिसादक मुख्याध्यापका संबंधी निष्कर्ष	१४५
	ब) अनुदानित माध्यमिक शाळांच्या सर्वसामान्य प्रशासना संबंधी निष्कर्ष	१४५
	क) शिक्षकांच्या प्रशासना संबंधी निष्कर्ष	१४६
	ड) विद्यार्थी विषयक निष्कर्ष	१४९
	इ) शाळेच्या भौतिक सुविधा संबंधी निष्कर्ष	१५०
	ई) दैनंदिन कामकाजा संबंधी निष्कर्ष	१५१
	उ) आर्थिक बाबी संबंधी निष्कर्ष	१५१
	६.४ शिफारशी	१५२
	अ) प्रतिसादक मुख्याध्यापकांच्या पात्रते संबंधी शिफारशी	१५२
	ब) मुख्याध्यापकांच्या प्रशासना संबंधी शिफारशी	१५२
	क) शिक्षकांच्या प्रशासना संबंधी शिफारशी	१५३
	ड) विद्यार्थ्यांच्या संबंधी शिफारशी	१५३
	इ) शाळेच्या भौतिक सुविधा संबंधी शिफारशी	१५४
	ई) आर्थिक बाबी विषयी शिफारशी	१५५
	६.५ पुढील संशोधनासाठी विषय	१५५
	१. "माध्यमिक शाळांच्या व्यवस्थापनामध्ये येणा-या समस्यांचा अभ्यास"	१५५
	२. "उस्मानाबाद जिल्ह्यातील कनिष्ठ महाविद्यालयातील शैक्षणिक प्रशासन व नियोजनामध्ये येणा-या समस्यांचा चिकित्सक अभ्यास"	१५६
	३. "विना अनुदानित अध्यापक विद्यालयांच्या प्रशासकिय	१५६

समस्यांचा चिकित्सक अभ्यास"
२०१६ च्या टुकी

१५७

: कोष्टकांची यादी :

अ.क्र.	कोष्टक क्र.	कोष्टकांचा मथळा	पान क्र.
१	३.१	जिल्हा पातळीवरिल शैक्षणिक प्रशासन - (रचना) तक्ता	४६
२	४.१	मुख्याध्यापकांच्या प्रश्नावलीचे वर्गीकरण	६०
३	४.२	प्रश्नावली पाठविलेल्या शाळांची संख्या	६१
४	४.३	शिक्षकांच्या मुलाखत सूचीची रचना	६२
५	४.४	मुलाखती साठी सहशिक्षकांच्या निवडीचे वर्गीकरण	६३
६	४.५	संस्था व्यवस्थापकांच्या मुलाखत सूचीची रचना	६३
७	४.६	मुलाखतीसाठी निवडलेल्या व्यवस्थापकांचे वर्गीकरण	६४
८	४.७	गट शिक्षण अधिकारी व शिक्षण विस्तार अधिका-यांच्या मुलाखत सूचीची रचना	६४
९	४.८	भेटी देण्यासाठी निवडलेल्या माध्यमिक शाळांचे वर्गीकरण	६५
१०	५.१	प्रतिसादक मुख्याध्यापकांचे शैक्षणिक व व्यावसायिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण	७१
११	५.२	प्रतिसादक मुख्याध्यापकांच्या अनुभवाचे वर्गीकरण	७२
१२	५.३	व्यवस्थापनाच्या प्रकारानुसार शाळांचे वर्गीकरण	७३
१३	५.४	शाळेमध्ये व्यवस्थापन समितीनुसार शाळाचे वर्गीकरण	७४

अ.क्र.	कोष्टक क्र.	कोष्टकांचा मथळा	पान क्र.
१४	५.५	व्यवस्थापन समितीच्या बैठकांची माहिती	७४
१५	५.६	व्यवस्थापन समिती सदस्यांबरोबर होणारे मतभेद	७५
१६	५.७	प्रशिक्षीत शिक्षक संख्येनुसार वर्गीकरण	७६
१७	५.८	लिपिक संख्येनुसार वर्गीकरण	७८
१८	५.९	शिवार्द संख्येनुसार वर्गीकरण	७९
१९	५.१०	शिपाई संख्या पुरेशी आहे काय या माहितीचे वर्गीकरण	८०
२०	५.११	शिक्षकांना उच्च व्यावसायिक अर्हता प्राप्त करण्यासाठी प्रोत्साहन	८२
२१	५.१२	शिक्षकांना सेवांतर्गत प्रशिक्षणासाठी पाठविण्याची माहिती	८३
२२	५.१३	सेवांतर्गत प्रशिक्षणाचा अध्यापनात उपयोग	८४
२३	५.१४	शिक्षक नेमणुक करताना येणा-या अडचणीचे वर्गीकरण	८६
२४	५.१५	शिक्षक नेमणुक करताना सल्ला घेतला जातो का?	८७
२५	५.१६	शिक्षकांच्या बदल्या संदर्भात वर्गीकरण	८९
२६	५.१७	शिक्षकांच्या अध्यापनाचे निरिक्षण	९२
२७	५.१८	निरिक्षणानंतर दिल्या जाणा-या सुचना नुसार वर्गीकरण	९३
२८	५.१९	शिक्षक सुचनांचे पालन करतात का?	९४
२९	५.२०	अकार्यक्षम शिक्षकांच्या येणा-या अडचणीचे वर्गीकरण	९४

आठ

अ.क्र.	कोष्टक क्र.	कोष्टकांचा मथळा	पान क्र.
३०	५.२१	अकार्यक्रम शिक्षकांच्यामुळे आलेत्या अटचणीच्या उपायाचे वर्गीकरण	९७
३१	५.२२	परगावी राहणा-या शिक्षकांचे वर्गीकरण	९८
३२	५.२३	शिक्षक प्रशासनात सहभागी असणा-या वाकीचे वर्गीकरण	१००
३३	५.२४	शाळेतील विद्यार्थी संख्या नुसार वर्गीकरण	१०३
३४	५.२५	(अ) विद्यार्थी आरोग्य तपासणी वाकतीत छ्यावयाची काळजी	१०४
३५	५.२६	(ब) पिण्याच्या पाण्या वाकतीत छ्यावयाची काळजी	१०४
३६	५.२७	(क) दैनंदिन स्वच्छते वाकतीत छ्यावयाची काळजी	१०४
३७	५.२८	(घ) स्वच्छतागृह व मुता-या वाकत छ्यावयाची काळजी	१०४
३८	५.२९	अध्यासात मागे पडलेल्या विद्यार्थ्यसाठी केलेले उपाय	१०७
३९	५.३०	गैर हजेरी कमी करण्यासाठी केलेले उपाय	१०८
४०	५.३१	शालेय आणि सहशालेय कार्यक्रमाचे वर्गीकरण	१११
४१	५.३२	विद्यार्थ्यांच्या शिस्तीसाठी केल्या जाणा-या प्रयत्नांचे वर्गीकरण	११३
४२	५.३३	शाळेला प्रत्येक वर्गसाठी पुरेशी इमारत-वर्गीकरण	११४
४३	५.३४	शाळेला ग्रंथालयासाठी स्वतंत्र खोली-वर्गीकरण	११६

अ.क्र.	कोष्टक क्र.	कोष्टकांचा मथळा	पान क्र.
४४	५.३२	ग्रंथालय स्वतंत्र खोली नसल्यास पर्यायी व्यवस्था-वर्गीकरण	११६
४५	५.३३	शिक्षकांसाठी स्वतंत्र खोली-वर्गीकरण	११७
४६	५.३४	मुख्याध्यापकांचे कार्यालय व कार्यालयीन	११८
४७	५.३५	शास्त्र विषयासाठी सुसज्ज प्रयोगशाळा-वर्गीकरण	११९
४८	५.३६	पुरेशे व स्वतःच्या मालकीचे ड्रीडांगण-वर्गीकरण	१२०
४९	५.३७	शाळेत पुरेशे फर्निचर आहे काय? वर्गीकरण	१२१
५०	५.३८	लोंगबुक भरून केल्या जाणा-या कार्यवाहीचे वर्गीकरण	१२२
५१	५.३९	शासनाच्या नविन योजना राबवित असलेल्या वर्गीकरण	१२४
५२	५.४०	शाळेला अनुदान भिळाले त्या वर्षानुसार वर्गीकरण	१२५
५३	५.४१	गुणवान शिक्षकांच्या कामाची कदर केलेल्या माहितीचे वर्गीकरण	१२६
५४	५.४२	काम चुकविल्यास केली जाणारी कार्यवाहीचे वर्गीकरण	१२८
५५	५.४३	अध्यापन शिक्षाय कराव्या लागलेल्या कामाचे वर्गीकरण	१२९
५६	५.४४	शैक्षणिक प्रशासनात सुचिलेल्या सुधारणांचे वर्गीकरण	१३१
५७	५.४५	दैनंदिन कामकाजात लक्ष दिलेल्या माहितीचे वर्गीकरण	१३२
५८	५.४६	शिक्षक नेमणुका करताना येणा-या समस्यांचे वर्गीकरण	१३४

आलेखांची यादी

आलेखा नं.	कोष्टक नं.	शिर्षक	पान नं.
१	५.१	प्रतिसादक मुख्याध्यापकांचे शैक्षणिक व व्यावसायिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण	७०
२	५.७	प्रशिक्षित शिक्षक संख्या नुसार वर्गीकरण	७७
३	५.१६	मुख्याध्यापकांचा सल्ला शिक्षकांच्या बदल्यासंदर्भात घेणा-या शाळांनुसार वर्गीकरण	८८
४	५.२१	अकार्यक्रम शिक्षकांच्या अडचणी सोडविष्यासाठी केलेल्या उपायांचे वर्गीकरण	९६
५	५.२४	शाळेतील विद्यार्थी संख्यानुसार	१०२
६	५.२६	अभ्यासात मागे पढलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी केलेले उपाय	१०६
७	५.२८	शालेय आणि सहशालेय कार्यक्रमाचे वर्गीकरण	११०
८	५.२९	विद्यार्थ्यांच्या शिस्तीसाठी केल्या जाणा-या प्रयत्नांचे वर्गीकरण	११२
९	५.३१	शासनाच्या नवीन योजना राबवित असल्याचे वर्गीकरण	१२३

अकरा

परिशिष्टये

परिशिष्टये नं.	शिर्षक	पान नं.
१	उस्मानाबाद तालुक्यातील अनुदानित माध्यमिक शाळांची यादी	१५९
२	उस्मानाबाद तालुक्यातील अनुदानित माध्यमिक शाळांच्या मुळग्राह्यापकांना प्रेसनावली	१६१
३	प्रतिसादक माध्यमिक शाळांच्या मुळग्राह्यापकांच्या नावांची यादी	१६७
४	शिक्षकांसाठी मुलाखत सूची	१६९
५	मुलाखत प्रतिसादक शिक्षकांची यादी	१७०
६	व्यवस्थापकांसाठीची मुलाखत सूची	१७१
७	मुलाखत घेतलेल्या व्यवस्थापकांच्या नावाची यादी भाग शिक्षणाधिकारी व शिक्षण विस्तार अधिकारी	१७२
८	यासाठीची मुलाखत सूची	१७३
९	मुलाखत घेतलेल्या भाग शिक्षणाधिकारी व शिक्षण विस्तार अधिकारी यांच्या नावाची यादी	१७४
१०	संशोधकाने भेटी दिलेल्या शाळांच्या नावांची यादी	१७५

नकाशा

नकाशा नं.	नकाशाचे नाव	पान नं.
१.	उस्मानाबाद तालुक्यातील माध्यमिक शाळांच्या गावांचा नकाशा	५